

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXIV.

CELOVEC, PETEK, 31. AVGUST 1979

ŠTEV. 35 (1932)

Tudi v času volilnega boja

ne smemo ogrožati uspehov akcijske enotnosti

Zato zavračamo poskuse monopolizacije narodnega gibanja

„Tudi v času volilnega boja, čigar znake v teh dneh tudi v življenju Slovencev na Koroškem vedno bolj opazujemo, v naši zavesti ne smejo zbledeti uspehi vztrajnega

varš Domej, da z vso jasnostjo povemo in poudarimo, da je merilo za narodno zavest vztrajno in nesebično delo za skupno korist, ne pa strankarska ali svetovnonazorska

odločilno oblikujejo življenje naše narodne skupnosti. Pri tem je spomnil, da smo s plebiscitno odločitvijo leta 1920 postali manjšina v državi, ki je naše narodnostne pravice pogosto teptala z nogami in si na razne načine prizadevala, da bi nas germanizirala. Leta nacizma pa so Slovencem na Koroškem napovedala smrt; toda načrtom in poskusom uničitve se je slovenski narod tudi na Koroškem uspešno uprl s tem, da se je pridružil svobodoljubnim narodom in demokratom, ki so se borili proti nacističnemu in fašističnemu nasilju. „Ta borba je postavila temelje sedmemu členu avstrijske državne pogodbe in ustvarila pogoje za obnovitev in počivitev kulturnega, političnega in gospodarskega življenja Slovencev na Koroškem — ne diskriminacija, ne kršitev duha in črke državne pogodbe tega niso mogle preprečiti.“

Ob koncu svojega kratkega iznašanja je predstavnik ZSO izrazil prepričanje, da neločljiv sestavni del kulturnega obnašanja posameznika, skupine in naroda ni samo gojitev pozitivnih tradicij vključno jezika, umlenosti in zgodovine, temveč prav v isti meri tudi prizadevanje za vsestransko enakopravnost in demokratične odnose v družbi, vztrajnost in neomajnost v borbi za naše pravice. „Če bomo kulturo tako široko pojmovali, potem se nam ne bo treba bati, da postanemo neke vrste folklorna manjšina, podobna predmetom v muzeju, ampak skupnost, ki zavestno oblikuje svojo usodo.“

pripadnost ali bobneče besede. „V boju za naše pravice zaradi kratkoročnih koristi ne smemo podcenjevati, zamolčati ali celo ogrožati uspehov akcijske enotnosti vseh narodno zavednih sil in demokratov večinskega naroda. K temu pa tudi spada, da zavračamo poskuse monopolizacije narodnega gibanja.“

Ko je spomnil na jubilej radiškega prosvetnega društva, je predstavnik ZSO dejal, da je zadnjih 75 let v zgodovini Slovencev na Koroškem in sploh celotnega slovenskega naroda obdobje, bogato dogodkov, ki so neizbrisno zapisani v našo zgodovino in še danes

dela naše narodne skupnosti. Važnejši od volilnega boja v narodnem življenju je konkretno delo na narazličnejših področjih družbenega življenja, delo, ki ga opravljamo v akcijski enotnosti, ne glede na svetovnonazorsko ali strankarsko pripadnost.“

Tako je naglasil član izvršnega odbora ZSO Teodor Domej, ko je na nedeljski prireditvi na Radišah (o kateri obširno poročamo na drugem mestu — op. ured.) v imenu Zveze slovenskih organizacij na Koroškem čestital radiškim prosvetiteljem k 75-letnici obstoja njihovega društva ter jim tudi v bodoče želel obilo uspeha v njihovem požrtvovalnem kulturno-prosvetnem delovanju.

Mislil, da je tudi tukaj na Radišah prav in potrebno, je menil to-

Vrh neuvrščenih zaseda v Havani

V Havani, prestolnici Kube, se je te dni zasedanjem koordinacijskega odbora, ki mu je sledila ministrska konferenca, začelo šesto vrhunsko srečanje neuvrščenih, ki bo prihodnji teden doseglo višek s konferenco šefov držav ali vlad neuvrščenih dežel.

Vodilni predstavniki 89 neuvrščenih držav, katerim so se pridružili še zastopniki 22 držav opazovalk, prav tako pa tudi predstavniki raznih mednarodnih organizacij, bodo na svojem srečanju ocenili dosedanj razvoj gibanja neuvrščenih ter mu določili smernice za bodoče delo. S tem pa bodo dali svoj prispevek k obravnavanju in reševanju perečih mednarodnih vprašanj, saj se je neuvrščenost razvila v gibanje, ki je nenadomestljiv dejavnik v boju za mir, neodvisnost, enakopravnost, razvoj in napredek v svetu.

Zato je razumljivo, da za vrh neuvrščenih vlada najširše mednarodno zanimanje, o čemer govori tudi dejstvo, da se je v Havani zbralo okoli tisoč tujih novinarjev, ki poročajo o tem pomembnem dogodku.

Pred štiridesetimi leti

se je začela druga svetovna vojna

Ob zori 1. septembra 1939 so nemške armade planile čez poljsko mejo in se od severa, juga in zahoda usmerile proti Varšavi. Nemška letala so gmela proti svojim ciljem; že prve minute so zadajala Poljakom, vojakom in civilistom, nenadno smrt in sejala množično uničenje iz zraka, kakršnega do tedaj naša zemlja še ni občutila. S tem so Nemci napovedali teror, ki so ga v naslednjih šestih letih občutili milijoni mož, žena in otrok širom Evrope.

Tako se je začela druga svetovna vojna, ki se je razrasla v klanje, kot ga zgodovina človeštva do tedaj še ni poznala. O žrtvah in o škodi, ki jih je povzročila, so možne le ocene, le-te pa segajo od 50 do 80 milijonov mrtvih — vojakov in predvsem civilistov. Kajti druga svetovna vojna je v zgodovino vojskovanja vnesla tudi to novost, da je bilo število ubitih med civilnim prebivalstvom neprimerno večje kot med bojujočimi se vojniki.

Pred štiridesetimi leti se je torej začela vojna, s katero je Hitler hotel podjarmiti svet. Pri tem ni izbiral med sredstvi, da bi zaslužil in oropal narode ter uničil vsakogar, ki se je skušal upirati njegovim osvajačnim načrtom. Začela se je vojna, ker je odpovedala diplomacija in ker sile miru v svetu niso bile enotne, da bi se učinkovito zoperstavile agresiji. Začela se je vojna, v kateri je postalo vse bolj jasno, da vprašanje vojne in miru ni in ne sme biti zgolj vprašanje vladnih vrhov in njihove diplomacije, marveč da je to prvenstveno vprašanje vsega človeštva, vsakega človeka.

Vendar je bilo to spoznanje porojeno šele sredi krvave

vojne. Svobodoljubni narodi so se uprli smrtni obsodbi, zgrabili so za orožje ter v junaškem narodnoosvobodilnem boju uničili fašistične sile. Ravno ta podvig pa je tudi bistveno prispeval k izoblikovanju nove miselnosti, ki merodajno vpliva na potek dogodkov po drugi svetovni vojni.

Gotovo: tudi „doba miru“ po drugi svetovni vojni je vse prej kot doba resničnega miru. V številnih delih sveta prihaja do nemirov, do oboroženih spopadov, do agresije in drugih napadov na svobodo in neodvisnost narodov. Toda danes ni več naroda, ki bi mirno trpel takšno poseganje v njegovo usodo. Nenehno narašča število svobodnih in neodvisnih narodov, ki se združujejo in uveljavljajo svoje težnje v okviru OZN, katera je nastala prav iz spoznanja, da nikdar več ne sme priti do katastrofe, kot je bila druga svetovna vojna z vsemi svojimi ogromnimi žrtvami.

Danes je glas miroljubnih narodov močnejši od še vedno nepomirljivega rožljanja z orožjem. Ta glas ne sme nikoli popustiti, postati mora še bolj odločujoči dejavnik v mednarodnem dogajanju; postati mora zadeva vsega človeštva in vsakega človeka posebej. Ohranitev miru mora biti skrb vseh. Zato je potrebno, da ne zapiramo oči pred resnico o dogodkih in vzrokih, ki so pred štiridesetimi leti privedli do druge svetovne vojne; prav tako pa se moramo učiti pravilno ocenjevati današnja dogajanja. Le tako bomo namreč sposobni, da se vsak posebej in vsi skupaj pravočasno zoperstavimo pojavom, ki bi človeštvu grozili z novo katastrofo.

KOMITE OZN POUČARJA:

Pri zaščiti manjšin

niso važni le pravni predpisi marveč predvsem odnos večine

V Ženevi zaseda trenutno podkomisija OZN za boj proti rasni diskriminaciji in za zaščito manjšin. Na začetku zasedanja je generalni direktor odseka za človeške pravice pri OZN poudaril, da je treba nujno izboljšati položaj milijonov ljudi, ki so brez osnovnih življenjskih pravic. Po njegovem mnenju je treba nujno ugotoviti vse kršitve človeških pravic. Naglasil je, da bo le z odločnostjo in dobro voljo vsa mednarodna skupnost lahko preprečila nadaljnje kršitve.

Na sedežu OZN v New Yorku pa je komite za odpravo rasne diskriminacije obravnaval in sprejel poročilo, ki ga bodo predložili letošnji glavni skupščini OZN v obravnavo v zvezi s posebno točko dnevnega reda. Komite je na svojem zasedanju v New Yorku v glavnem obravnaval odgovor, ki ga je dala bolgarska vlada na vprašanja v zvezi s svojo manjšinsko politiko. Med razpravo je bilo med drugim poudarjeno, da pri zaščiti manjšin niso važni le pravni predpisi, ampak je posebnega pomena tudi splošno ozračje in zlasti odnos večinskega naroda (to ugotovitev bi si lahko zapisala za uho tudi avstrijska vlada!). V poročilu, ki ga bodo predložili glavni skupščini OZN, so bile povzete ugotovitve bolgarske vlade, vendar je bilo še izrecno naglašeno, da je „posebno pozornost komiteja vzbudila usoda makedonske narodne manjšine, katere število je z vsakim ljudskim štetjem upadalo in v letu 1975 nasploh izginilo“.

Podkomisija OZN za boj proti rasni diskriminaciji in za zaščito manjšin pa je v Ženevi objavila tudi seznam bank, podjetij in drugih organizacij, ki podpirajo rasistične in kolonialistične režime na jugu Afrike. Ta seznam, ki je bil narejen na zahtevo generalnega sekretarja OZN Waldheima, obsega imena podjetij in organizacij iz 26 držav, ki kljub večkratnim opominom še vedno kršijo nedvoumne sklepe Združenih narodov glede bojkotiranja rasističnih in kolonialističnih režimov. Na črni listi Združenih narodov zaradi „kolaboracije in podpiranja“ rasističnih režimov na jugu Afrike je tudi Avstrija: podzavljene veleobrat Vöest-Alpine in pet podzavljene bank je navedenih med podjetji in organizacijami, ki jim je posel in dobiček očitno več vreden kot boj človeštva proti rasizmu in kolonializmu. V tej luči pa seveda postane tudi razumljivo, zakaj se uslužbenci organizacij in ustanov OZN upirajo temu, da bi jih premestili v novi sedež OZN na Dunaju.

AVSTRIJA DO MANJŠIN:

Po eni strani radodarna po drugi skuša izsušiti manjšine

Ob zadnjem intervjuju zunanjega ministra Pahra, ki je izjavil, da južnotirolsko vprašanje, posebno kar se tiče uporabe nemškega jezika pred sodišči, še ni rešeno, na Koroškem pa naj bi bilo manjšinsko vprašanje že povsem urejeno, smo ponovno doživeli primer dvoilične avstrijske manjšinske politike.

Na zadnjem zasedanju Hrvaškega akademskega kluba na Dunaju pa so opozorili na dvoiličnost manjšinske politike tudi v finančnih zadevah. Ugotovili so, da Avstrija širokogrudno podpira južnotirolske študente, na

drugi strani pa skuša finančno izsušiti manjšine v Avstriji. Hrvaški akademski klub in sploh pripadniki manjšin v Avstriji seveda nimajo ničesar proti širokogrudni podpori južnotirolskih študentov, ki jim je Avstrija leta 1977 npr. krila stroške za vožnjo iz Južnega Tirola na avstrijske univerze. Stroški za vožnje 758 študentov so znesli 11,5 milijona šilingov, enkratne študentske za 155 južnotirolskih študentov pa še dodatno 775.000 šilingov. Skupno torej nad 12 milijonov, to pa je 24-krat več kot so dobile vse hrvaške organizacije skupaj podpore s strani države. Podobno ali še slabše je to razmerje pri koroških Slovencih.

Urad zveznega kanclerja in razna uradna mesta poudarjajo, da je pripravljenih za manjšine v Avstriji 5 milijonov šilingov podpore za njihovo delovanje, vendar pa je pogoj, da sodelujejo v sosvetih. Ob tem primeru se spet kaže krivična manjšinska politika, ki za manjšine v Avstriji stavlja nesprejemljive pogoje ter jih skuša izsiljevati.

Značilno pa je tudi, da se tisti, ki ustvarjajo „javno mnenje“, hudojejo le tedaj, kadar dobivajo koroški Slovenci podporo od matične dežele; v tem vidijo ogroženo domovino, veleizdajstvo in slovenizacijo, vrhu tega pa še „privilegiranje“ Slovencev. Namesto, da bi bilo samoumevno, da tudi Slovenci smejo — prav tako kot druge narodnostne manjšine — biti deležni podpore s strani matičnega naroda, pa smo v Avstriji poleg izsuševanja s strani avstrijske države še „deležni“ gonje s strani nacionalističnih sil, ki jih merodajni krogi v Avstriji trpijo in celo forsirajo.

Problem, ki se tiče študirajoče mladine, je npr. priznanje diplom, ki jih dosežejo avstrijski državljani v sosednji Jugoslaviji. Kljub zblíževanju vprašanje ni rešeno in je za avstrijsko manjšinsko politiko značilno dejstvo, da niti ne priznava diplom po zaključnem študiju slovenščine!

Protimanjšinska politika na Koroškem velja za posebno zaslugo

Koroška ljudska stranka je zadnji teden predstavila svoj program za deželnozborske volitve. Pri tem se je v prvi vrsti zagnala proti politični premoči socialistične stranke v deželi. Kritizirala je SPÖ, da si lasti le vse uspehe, za neuspehe pa naj bi bile odgovorne opozicijske stranke. Novo „državno pogodbo“ je pozdravila tudi ÖVP, vendar je Knafl, ki je v deželni vladi odgovoren za gradnjo cest, še enkrat izjavil, da finančna podpora zvezne vlade ne bo bistveno pospešila izgradnje avtoceste z Dunaja na Koroško; dodal pa je še, da ta „državna pogodba“ odgovarja „tistim predlogom, ki jih je ljudska stranka pred kratkim predložila.“

Seveda predstavitev volilnega programa ni mogla biti brez izjave k manjšinskemu vprašanju. Drugi zastopnik ÖVP — Heribert Bacher je obžaloval, da javnost prehitro pozabi, koliko je ÖVP prispevala k nastanku zakona o narodnih skupinah. Izrecno se je pohvalil, da je njegova stranka doprinesla k nastanku protimanjšinskega zakona več kot bi odgovarjalo njeni „velikosti“. Hvalisal se je, da je manjšinski zakon doprinesel svoje k „relativnemu miru“, ki vlada v deželi, s tem pa naj bi ustvaril dobre pogoje za uspešni gospodarski razvoj na Koroškem. Javnosti je hotel tako spet povedati, da je zapostavljanje slovenske manjšine „gospodarska potreba“, ki bi jo bilo treba čim dlje ohraniti koroški domovini.

Dodatno struno je ubral še predsednik ÖVP-jevskega kluba v deželnem zboru, Heribert Tropper, ki je na tiskovni konferenci obžaloval zamujene možnosti, ki bi jih po njegovem mnenju imel manjšinski odbor pri deželnem zboru, saj ni imel niti ene seje v zadnji delovni periodi deželnega zbora. Po njegovem mnenju bi bil ta odbor lahko

kraj dialoga med strankami kakor tudi med strankami in manjšino. Zdelo pa se mu je tudi, da se ni izkoristila možnost, povabiti v ta odbor ljudi, ki niso v deželnem zboru. Na dodatno vprašanje našega sodelavca, kaj naj bi ta odbor napravil konkretno, ni imel nobene-

ga konkretnega odgovora, pač pa je govoril o „splošni potrebi po dialogu“.

Govorenje o dialogu naj bi očitno zabrisalo prerekanje med strankami o tem, katera ima največje zasluge za protimanjšinsko politiko, prerekanje, ki se je v teku volilnega boja spet oživilo.

Vrhu tega je treba spomniti, da manjšinski odbor pri deželnem zboru še nikoli ni deloval v prid manjšini. V teku zadnjih 24 let se praktično ni sestajal in edino pobudo, ki jo je dal, je prevzel od nemško-nacionalističnih krogov — izrekel se je namreč za ugotavljanje manjšin. V manjšinskem odboru Slovenci na noben način ne bi mogli prispevati k „dialogu“, ki si ga želi gospod Tropper, saj je edino mesto, v katerem bi Slovenci lahko sodelovali kot enakopravni partnerji, „kontaktni komite, ki pa so ga pred leti likvidirali prav na zahtevo iz Koroške.“

Le dan po izjavah ljudske stranke o manjšinskem vprašanju se je oglasila v isti zadevi tudi še koroška FPÖ. Mario Ferrari-Brunnenfeld, prvi kandidat svobodnjaške stranke pri deželnozborskih volitvah, je poudaril, da je imela FPÖ odločilno težo pri ustvarjanju zakona o narodnih skupinah. Predsednik FPÖ-jevskega kluba Erich Silla pa je dejal, da bi bile vse manjšine v Evropi srečne, če bi se lahko posluževale takšnih zakonov, kot jih imajo koroški Slovenci.

S temi izjavami se zaključuje krog izjav k manjšinskemu vprašanju vseh koroških strank, ki so zastopane v deželnem zboru. Značilno za naše razmere je vsekakor, da vedo zastopniki vseh treh strank povedati, da so odločilno prispevali k protimanjšinskemu zakonu.

Kljub izjavam, da bodo manjšinsko vprašanje izključile iz volilnega boja, se je torej začelo — kot v vseh volilnih bojih — prerekanje, katera od strank ima največ zaslug pri „pomirjevanju manjšinskega vprašanja“, to se pravi, da se ponovno bahajo z negativnimi zaslugami, ki so očitno še vedno najboljše priporočilo pri volitvah. Ponašanje s takšnimi „zaslugami“ je najboljši dokaz za nacionalistično vzdušje, ki še zmeraj vlada na Koroškem, hkrati pa tudi najboljša ilustracija „relativnega miru“, ki ga tako hvalijo.

KHD - tabu?

„Tabu“ je nekaj, kar pri primitivnih plemenih na Južnem Pacifiku velja za sveto in nedotakljivo. Na Koroškem pa je takšen „tabu“ očitno Heimgarten, ki druge lahko nekaznovano napada, obrekuje in žali, ne da bi se našel sodnik, ki bi se upal nastopiti proti temu „tabuju“ in mu soditi v smislu zakona, medtem ko je obratno sodišče zelo „radodarno“ z obsodbami, kadar se čuti užaljenega kdo iz kroga okoli KHD.

O tej pristni koroški pravičnosti smo se zlasti Slovenci lahko že večkrat prepričali, ko je KHD v svojem glasilu, z letaki ali v izjavah svojih govornikov brezobzirno žalil naše ljudi in ščeval na narodnostno mržnjo, pa odgovorni predstavniki pravne države nikdar niso našli „vzroka“, da bi ukrepali, kakor jim to predpisuje zakon. Posebno značilen primer je bila zadeva s hujšakškim transparentom na celovškem zborovanju KHD, kjer so slovensko gimnazijo blatili kot „veliki strup“ — vendar sodišče ni „našlo“ nikogar, ki bi bil odgovoren, učiteljem slovenske gimnazije pa je celo odreklo

(Dalje na 5. strani)

„Pridni nacionalci v vseh strankah“

Norbert Burger, šef nacionalnodemokratske stranke (NDP), namerava kandidirati pri volitvah za avstrijskega državnega predsednika. Znani nemški nacionalist in neslavno znani akter iz dobe dinamičnih atentatov na Južnem Tirolskem je prepričan, da bo zbral tistih 2000 podpisov, ki jih potrebuje za kandidature. Prepričan je, da so v vseh strankah „pridni nacionalci“, ki se pa ne priznavajo kot takšni, ker se bojijo poklicnih ali družbenih posledic. Edinole komunisti, drugi marksisti, koroški Slovenci, pa tudi Simon Wiesenthal in njegovi prijatelji ne pridejo v poštev kot volilci Burgerja, je sam izjavil pred nekaj dnevi. Poiridil pa je tudi vezi do neofašistične organizacije ANR, ki ga bo pri volitvah podpirala.

Dunaj se pripravlja na 110. mednarodni velesojem

Na Dunaju se pripravljajo na 110. dunajski mednarodni velesojem, ki se bo pričel dne 8. septembra in bo trajal do 16. septembra 1979. Kot vsako leto, si prireditelji tudi letos prizadevajo, da bi nudili obiskovalcem čimvečji in čimbolj obširen program. Pripravili bodo tri strokovne razstave in obširno obrtniško razstavo. Vse razstave si bodo obiskovalci lahko ogledali na sejemskem razstavišču na Dunaju.

Dunajski mednarodni velesojem je največja gospodarska prireditev v Avstriji in je pomembna tudi na evropski in svetovni ravni. Udeležilo se bo letos te prireditve 1.849 razstavljalcev iz Avstrije in nad 2000 tvevk iz skupno 36 drugih držav.

Posebno težišče letošnjega velesoja bo strokovna razstava „elektron — funk — hifi 79“, ki bo na prostoru okoli 23.000 m² skušala podati pregled o električni stroki. Zanimiva bo tudi strokovna razstava, na kateri bodo razne tvrdke prikazale svoje transportne stroje, stroje za dviganje ipd. Tudi letošnji tretji mednarodni strokovni sejem kmetijskih strojev bo zelo obširen. Deželna gospodarska zbornica Nižje Avstrije pa bo v tem okviru pod naslovom „zdravo okolje“ prikazala ribjerejo. Na približno 30.000 m² razstavnega prostora si bo tudi letos možno ogledati strokovno razstavo za gradnjo in kurjavo.

Druge zanimive predstave v okviru letošnjega jesenskega dunajskega mednarodnega velesoja bodo še: skupinska razstava 11 dežel, v kateri bo zastopana tudi najstarejša republika sveta San

Marino; 52. sejem iznajditeljev; delavska zbornica bo skušala nakazati probleme okoli poklicne izobrazbe, WIFI pa si je zastavil nalogo prikazati, kako se lahko bolje varčuje z energijo, kar je važno zlasti sedaj, ko se bližamo energetske krizi; dunajski peki bodo v okviru sejma postavili

pekarno, ki si jo bodo obiskovalci lahko ogledali pri obratovanju; na sejmu pa bosta dobro zastopana tudi avstrijska televizija in radio.

Posebnost letošnjega sejma bo „Teden kulinarčnih užitek“, ki bo imel tri težišča: svojo kuharsko umetnost bodo predvajali trije znani kuharji; druga atrakcija bo akcija, ki se bo imenovala „dunajski bajzl“ (bajzl je pristna dunajska gostilna); v okviru prireditve „Avstrijske zvezne dežele — gostje Dunaja“ pa bo vsaka zvezna dežela predstavila svoje kulinarčne posebnosti.

Med zveznimi deželami se bosta Gradiščanska in Koroška predstavili v lastnem paviljonu; Gradiščanska bo v tem okviru predstavila izbor najboljših vin, Koroška pa bo vabila na zimski dopust v prelepe koroške gore.

Omenili smo že, da je Dunajski velesoj mednarodnega pomena in da bo zastopano veliko število tvevk iz 36 držav. Zanimivo je še povedati, katere dežele bodo ob tej priložnosti najbolj močno zastopane. So to po vrstnem redu: Zvezna republika Nemčija, Italija, Velika Britanija, Francija, Japonska, Švica, ZDA, Nizozemska, Švedska in Danska. Zastopane pa so tudi Sovjetska zveza, Jugoslavija, Madžarska, Romunija in druge. SFR Jugoslavija bo nastopila predvsem v znamenju poskusa zmanjšati trgovski primanjkljaj, ki je znašal letos 1:4 v prid Avstriji. Jugoslavija bo skušala ustaviti ta razvoj predvsem s kvalitetno dobro ponudbo potrošniškega blaga, ki ga bo predstavila tudi na velesojmu na Dunaju. Težišči pa bosta letos strojništvo in lesna industrija.

Koroška nestrpnost pomeni sramoto za Avstrijo

Na Dunaju so prejšnji teden v navzočnosti najvišjih avstrijskih in številnih tujih predstavnikov svečano odprali novi Mednarodni center, v katerem bodo imele svoje prostore nekatere organizacije in ustanove OZN ter bo Dunaj s tem postal — poleg New Yorka in Ženeve — tretji sedež svetovne organizacije. V govorih so poudarjali „velike zasluge“ Avstrije za utrjevanje mednarodnega sodelovanja; beseda je tekla o vlogi posredovanja, izravnave in sprave, v praksi pa je bilo to demonstrirano s sodelovanjem najrazličnejših kulturnih in folklornih skupin iz raznih predelov sveta.

V avstrijskih in tujih časopisih so poročila o otvoritvi dopolnjevale ilustracije, ki so prikazovale dunajski sedež OZN, v ospredju pa plesočo mladino najrazličnejših narodnosti v pestrih narodnih nošah. Res prava idila mednarodnega sožitja so bila poročila o slavnosti na Dunaju. Toda ta idila ni bila izraz resničnega stanja v Avstriji: nacionalistična nestrpnost, ki vlada na Koroškem, je namreč to umetno ustvarjeno idilo postavljala na laž. Med ansambli, ki so sodelovali ob otvoritvi na Dunaju, je bila tudi otroška folklorna skupina „Karpoš“ iz Skopja. Pred svetovnim forumom je smela nastopiti, ni pa smela nastopiti v Velikovcu, kjer župan ni hotel dati na razpolago mestne dvorane — z „utemeljitvijo“, da bi taka prireditve razburjala duhove(!).

Na Dunaju so torej govorili lepe besede o mednarodni vlogi Avstrije, na Koroškem pa so z dejanjem kričeče nestrpnosti dokazovali, da v tej deželi namesto miselnosti sprave in tolerance še vedno vlada miselnost narodnega šovinizma. Nastrojenje, ki ga je pokazal velikovski župan, bje v obraz vsem tistim, ki so na Dunaju govorili o doprinosu Avstrije k uresničevanju načel OZN. Koroška nestrpnost pomeni sramoto za Avstrijo, pomeni mazed na avstrijskem ugledu, ki ga ne more izprati nekaj visoko donečih fraz. Po krivdi koroških nacionalistov lahko miselnostno zapravljenega ugleda pa si Avstrija ne bo vrnila s pisarniški nebotičniki, marveč samo s tem, da bo načela Združenih narodov zvesto spoštovala in dosledno izpolnjevala — ne nazadnje tudi v odnosu do svojih manjšin!

V mednarodnem letu otroka:

Vse preveč otrok živi v bedi in pomanjkanju

V deklaraciji o otrokovih pravicah, ki jo je generalna skupščina Združenih narodov sprejela pred dvajsetimi leti, je med drugim zapisano, da „človeštvo dolguje otroku vse, kar mu najboljega more dati“. Na to obveznost so Združeni narodi ponovno spomnili današnji svet ter razglasili leto 1979 za mednarodno leto otroka. To leto naj bi med drugim nudilo priložnost, da bi pregledali, v kolikšni meri so načela, zapopadana v omenjeni deklaraciji, tudi dejansko upoštevana.

Prav polaganju bilance o dvajsetletnem izpolnjevanju ali neizpolnjevanju deklaracije o pravicah otroka bo med drugim služila tudi svetovna konferenca, ki bo od 7. do 11. septembra v Moskvi, in sicer pod geslom „Za mirno in varno prihodnost vseh otrok“.

Skrb za generacije, ki odrasčajo in si bodo že ob koncu leta 2000 naložile najodgovornejše naloge, je vedno večja. Kajti prav od tega, v kakšnih materialnih, družbenih in političnih razmerah se bodo razvijale in odrasčale mlade generacije, so odvisni tudi bodoči odnosi med narodi in državami. Te pogoje pa je mogoče ustvariti samo s prizadevanjem za pospešitev gospodarskega in družbenega napredka nasploh, zlasti dežel v razvoju, kjer veliko število ljudi in njihovih otrok še vedno ne more zadovoljiti niti osnovnih potreb.

Po podatkih mednarodnih organizacij, kot so na primer svetovna banka, FAO, UNICEF, UNESCO in druge, živi namreč v deželah v razvoju četrtina od tretjina prebivalstva pod absolutno mejo, ko je fizično še mogoče preživeti; po natančnejših ocenah pa je v teh državah podhranjenih približno 450 milijonov ljudi, v prvi vrsti otroci. Domnevajo, da še danes približno 560 milijonov ljudi skuša preživeti leto z manj kot 50 dolarji, 80 odstotkov prebivalstva v deželah v razvoju ne pozna nabenega zdravstvenega varstva, blizu 270 milijonov otrok ne obiskuje niti osnovne šole, 52 milijonov otrok izpod 15 let starosti pa dela v nemogočih pogojih in za minimalno plačo.

Prav mednarodno leto otroka naj bi opogumilo vse države, da bi tako v nacionalnih kakor tudi lokalnih okvirih ugotovile, kakšen je položaj otrok v njihovi državi ter v skladu s svojimi možnostmi uvedle akcije in sprejele dolgoročne programe za izboljšanje položaja otrok. Na pomen, ki ga ima skrb za otroke ter na naš dolg prihodnjim rodovom bodo spomnili vlade in mednarodne organizacije tudi na bližnji konferenci v Moskvi. Vendar pa ne zadoščajo samo deklaracije, konference in podobne manifestacije — potrebne so predvsem konkretne akcije na širokem področju, kajti skrbi za otroke ni mogoče ločiti od materialnih možnosti njihovih staršev ter naroda in države, v kateri živijo.

Srečanje pevskih zborov ob 75-letnici obstoja SPD „Radiše“

Novi, sodobno urejeni Kulturni dom na Radišah je bil zadnje nedeljo prizorišče uspele prireditve, ki je veljala 75-letnici obstoja in uspešnega delovanja Slovenskega prosvetnega društva „Radiše“. Povabilu radiških prosvetašev, da bi z njimi praznovali ta pomembni jubilej požrtvovalne dejavnosti, se je odzvalo lepo število domačih koroških prosvetnih društev, ki so se jim pridružili še prosvetaši iz Primorske in iz matične Slovenije, tako da je prireditev potekala kot manifestacija enotnega slovenskega kulturnega prostora.

Svoj poudarek prireditvi je dajala tudi udeležba, saj so obiskovalci napolnili ne le veliko dvorano, marveč tudi še stranske prostore, kjer so preko zvočnikov spremljali pestri spored, ki ga je izvajalo okoli 200 članov pevskih zborov, tamburaškega orkestra in folklorne skupine. Ne nazadnje pa je bila izraz priznanja radiškim prosvetašem tudi navzočnost številnih častnih gostov, ki jim je dobrodošlo izrekel tajnik domačega društva Tomaž Ogris. Med njimi so bili: bivša predsednika jubilarnega društva Franjo Ogris in Janko Tolmajer, tretji predsednik koroškega deželne zboru Josef Gutfenbrunner, jugoslovanski konzul v Celovcu Zorol Šandor, zastopniki kulturnoprosvetnih organizacij iz Slovenije in Trsta, župan občine Zrelec dvorni svetnik Dobernig s člani ob-

činskega odbora, predstavniki osrednjih organizacij koroških Slovencev ZSO in NSKS ter SPZ in KKZ; tekem prireditve pa se je udeležencem pridružil tudi deželni glavar Leopold Wagner, ki se mu je zastopnik društva ob tej priložnosti

zahvalil za državno podporo pri gradnji Kulturnega doma ter ga prosil, da bi tudi v bodoče pokazal razumevanje za potrebe Radišanov in njihove kulturne dejavnosti.

Prav kulturno-prosvetni dejavnosti Radišanov gre zasluga, da niso tudi Radiše doživele usodo sosednjih krajev, marveč so narodnostno gledano ostale otok sredi ponemčene sosesčine. Zahvala gre radiškemu prosvetnemu društvu, ki že tričetrt stoletja kljub težkim pogojem razvija bogato dejavnost, ki

(Dalje na 4. strani)

OKTOBRSKI TABOR bo 13. oktobra v Celovcu

Ze tretjič po vrsti bodo letos razne znane osebnosti iz avstrijskega nemškogovorečega demokratičnega tabora skupaj s koroškimi Slovenci nastopili v času 10.-oktobrskih nemškonalističnih praznov in svoje prispevali za ustvaritev demokratičnega javnega mnenja, ki je v prid manjšinam in zavrača nacionalizem in potvarjanje zgodovine.

Dvojezična prireditev Oktobrski tabor bo letos 13. oktobra v Celovcu. Vršla se pa bo pod gesli, ki zahtevajo izpolnitev manjšinskih pravic, se zoperstavljajo proti tistim silam, ki spravljajo Koroško s svojim protimanjšinskim hujskanjem na slab glas. Geslo o „novem oktobru“ pa izraža, da se udeleženci oktobrskega tabora borijo dolgoročno za odpravo deželne praznika ob 10. oktobru. Deželni zbor naj bi torej uzakonil takšen položaj, kot je bil prva tri leta po koncu druge svetovne vojne, ko 10. oktober še ni bil deželni praznik, in zato nacionalistična gonja ni imela tako široke podpore oficijalnih zastopnikov v deželi.

Posebno razveseljivo pa je, da bo eno leto pred 60. obletnico plebiscita pri taboru sodeloval širši krog mladih avstrijskih pesnikov, pisateljev in raznih kulturnih ustvarjalcev, ki se posredno ali neposredno dotikajo manjšinskega vprašanja. Tako je nastala tudi potreba, da se razdeli program na dva dela, na popoldanski in večerni program. V okviru glavnega programa bo sodelovala spet znana skupina „Die Schmetterlinge“ ki se že vsa leta solidarizira z bojem slovenske manjšine.

Organizatorji Oktobrskega tabora pa se bodo potrudili, da bodo tudi v drugih krajih Koroške podobne pri-

reditve, ki naj zanesejo diskuzijo o pomenu 10.-oktobrskih praznov tudi v vrste večinskega naroda.

ZBIRKA ZA OKTOBRSKI TABOR

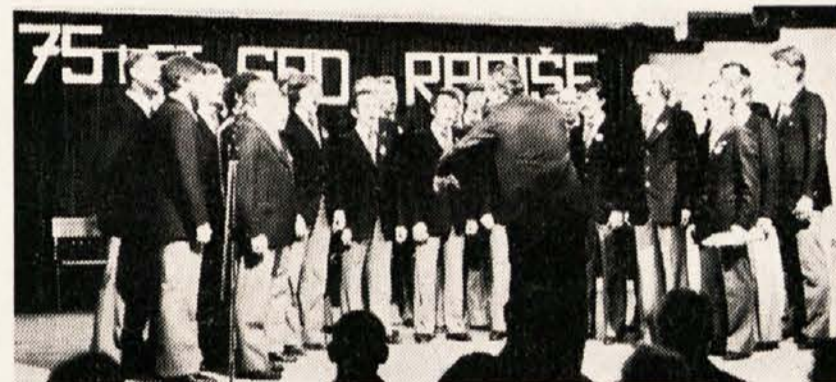
Vsi nastopajoči v okviru Oktobrskega tabora so se odpovedali vsakemu honorarju. Vsem pa bo treba po možnosti povrniti stroške, ki jih imajo v zvezi z demokratično prireditvijo. Pa tudi propaganda bo požrla dosti tisočakov.

Zato pozivamo vse rojake, da po svojih možnostih finančno podprejo organizatorje Oktobrskega tabora, s tem da nakažejo svoj prispevek na konto štev. 3047 pri celovski Posojilnici.

Izmed sodelujočih skupin moremo zaradi pomanjkanja prostora v sliki predstaviti le nekatere:

mešani pevski zbor SPD „Radiše“, tamburaški zbor SPD „Zvezda“ iz Hodiš, moški pevski zbor „Valentin Vadnik“ iz Doline pri Trstu ter utrinek iz nastopa folklorne skupine KPD „Planina“ iz Sel;

na spodnji sliki pa vidimo množico obiskovalcev, ki so se zbrali pred Kulturnim domom na Radišah.

Univerza danes

24. seminar v Dubrovniku

V Dubrovniku poteka ta teden tradicionalni seminar „Univerza danes“, ki ga prirejajo že štiriindvajseto leto po vrsti. Na letošnjem seminarju sodeluje okoli 400 udeležencev iz več kot 50 držav sveta; med njimi so posebno številno zastopani profesorji, znanstveniki in študenti, ki obravnavajo razna vprašanja v zvezi s sodobno univerzo in visokošolskim študijem.

Seminarja, ki bo končal z delom jutri, se kakor že lani udeležujejo tudi predstavniki koroških Slovencev. Poleg tega pa je bilo seminarju predloženo tudi pismeno poročilo o stanju na avstrijskih univerzah, ki so ga pripravili klubi slovenskih študentov na Dunaju, v Gradcu in v Celovcu.

To poročilo, osvetljuje stanje na avstrijskih univerzah posebej z vidika slovenskih študentov, zato ga objavljamo tudi v našem listu.

Dostopnost izobraževalnih ustanov za delovnega človeka (s tem tudi za večino prebivalstva) je dober indikator, ki lahko priča o socialni usmerjenosti in pravičnosti kake družbe. Če si torej iz tega vidika ogledamo avstrijske univerze, bomo kmalu ugotovili, da o enakopravnih možnostih izobrazbe za vse družbene sloje ne more biti govora. Študentov iz delavskih in kmečkih slojev je sorazmerno malo v primerjavi s študenti srednjih in meščanskih slojev. Delež študentov, ki prihajajo iz delavskih in kmečkih družin in ki končajo svoj študij, znaša le približno 15%. Mnogo študentov iz delavskega in kmečkega sloja mora s svojim študijem zaradi socialne šibkosti prenehati ali študij prekiniti. Vse to nam o družbenopolitični vlogi univerz v sistemu, ki ga meščanski ideologi imenujejo „zapadno svobodnega“, več pove. Socialna selekcija, ohranjanje in učvrstitev izobraževalnih privilegijev so torej vodilne značilnosti avstrijskih visokih šol.

Naj orišemo samo nekaj pojavov problemov in nasprotij, s katerimi se srečujejo študentje, ki so vpisani na avstrijskih univerzah. Ker je število visokih šol v Avstriji visoko, v tako kratkem času ne moremo podati podrobnosti, omejiti se moramo na splošne karakteristike avstrijske visokošolske politike.

Spričo kriznih pojavov v kapitalističnem gospodarstvu je zadela univerze v Avstriji precejšnja finančna restrikcija. Izdatki za visokošolsko izobrazbo vedno bolj zaostajajo za rastočim številom študentov. Posledica tega je, da primanjkuje prostorov, osebja, učnih potrebščin, predavalnic — nabito polne dvorane, seminarji in praktični tečajji etc. Kateri sloji so od tega najbolj prizadeti — ne le na avstrijskih univerzah, to je splošen pojav — nam ni treba posebej razlagati.

Povsem razumljivo je torej, da je socialna situacija bila v ospredju političnih prizadevanj in bojev naprednega, demokratičnega študentskega tabora in gibanja. Študentje svojih zah-

tev in prizadevanj ne omejujejo samo na materialno plat študija, marveč terjajo tudi vsebinske spremembe v poteku izobraževanja. Zahtevajo tudi dejansko soodločanje pri oblikovanju učnih načrtov itd. Oblasti pa teh zahtev študentom niso pripravljene izpolniti, ker bi se zamajal ves izobraževalni sistem.

Vladajoči namreč poleg materialnih restrikcij skušajo „reformirati“ potek in vsebino posameznih študijskih strok, kajpada v smislu, ki se izključno orientira na potrebah kapitala. Zaradi tega je centralna zahteva naprednega študentskega gibanja in tabora takšna, ki tudi in pred-

revolt v poznih šestdesetih letih, ko — drugače kot na primer v Franciji ali Zvezni republiki Nemčiji — v Avstriji ni prišlo do širše politizacije študentov, študentsko gibanje je ostalo absolutno izolirano od drugih družbenih gibanj. Seveda je pri tem treba upoštevati tudi to, da je avstrijski buržoaziji s pomočjo socialnega partnerstva uspelo ohranjevati relativen razredni mir. To izolacijo so mogli študentje prebiti šele takrat, ko so bili več ali manj nosilci akcij in so se jim pridružili tudi širši družbeni sloji. Takšni primeri so bili boj proti preštevanju manjšin, boj proti jedrskim elektrarnam in trenutno boj

permanentno opozarjajo na nerešeni problem narodnih skupin v Avstriji ter zahtevajo popolno izpolnitev 7. člena avstrijske državne pogodbe. Lahko rečemo, da so bili slovenski študentje na tem področju izredno uspešni, saj jim je uspelo v vseh mestih Avstrije zainteresirati ljudi za probleme narodnih skupin ter v boj za pravice manjšin vključiti ves napredni študentski labor.

Dunaj je nad 600 let univerzitetno meslo in po tem slovi po vsem svetu. Na Dunaju, glavnem mestu Avstrije, je koncentriran največji del avstrijskih univerz in visokih šol, lahko govorimo o Dunaju kot avstrijskem izobraževalnem centru. Tam se nahaja pet od dvanajstih avstrijskih univerz in tri od šestih umetnostnih visokih šol. Dejstvo je, da je mednarodno znani Dunaj zelo privlačen za študente, kajti več kot polovica študentov na Dunaju prihaja iz ostalih avstrijskih zveznih dežel in iz tujine. Na Dunaju študira vsega približno 55.000 študentov ali 58% avstrijske študirajoče mladine.

V zadnjih desetih letih je naraslo število študentov na Dunaju za več kot 100%, tako da so univerze formalno postale dostopne za vsakogar, da za začetek študija ni noben ovir. Polem pa so študentje dobili občutiti konjunkturno nazadovanje, vladajoči niso več pripravljene investirati za izobraževanje. Posledice pa so nartpane dvorane, seminarji, pomanjkanje prostorov... Teh pojavov pa ne srečujemo samo v Avstriji, to je splošen evropski pojav.

Pa tudi število študentov, ki začnejo študirati na Dunaju, je začelo stagnirati, vedno več študentov se odloča za študij v drugih avstrijskih univerzitetnih mestih.

KAJ DELAJO SLOVENSKI ŠTUDENTJE NA DUNAJU?

Slovenski študentje na Dunaju, ki so vpisani na tamkajšnjih univerzah, se združujejo v Klubu slovenskih študentov na Dunaju. Klub slovenskih

(Dalje na 5. strani)

Univerza v Avstriji z vidika slovenskih študentov

vsem upošteva interese velike večine prebivalstva. Seveda je treba ugotoviti, da je velika večina avstrijskih študentov konzervativno usmerjena, napredni tabor pa — tudi v evropskem merilu — relativno šibak. Ob tej veliki konservativni večini je jasno, da je težko uveljavljati napredne misli, kar se tiče izobraževalnega sistema. Kljub temu imajo študentski boji svojo težo, še posebej tedaj, kadar se opirajo na akcijsko enotnost vseh naprednih sil.

Politični napori se ne omejujejo zgolj na univerzitetna tla in vprašanja. Nasprotno, prav vprašanja splošnopoličnega značaja najdejo precejšen odmev med študenti. Na tem mestu je treba poudariti „med študenti“. Dejstvo je, da so predvsem avstrijski študentje ali boljše rečeno avstrijska visokošolska zveza, ki jo obvladajo slej ko prej meščanske študentske organizacije, skorajda absolutno izolirani od delavskega gibanja oziroma večine prebivalstva. To se je pokazalo predvsem tudi v času študentskih

Deveto srečanje mladih likovnikov „Vuzenica 79“

V času od 19. do 25. avgusta je bilo v Vuzenici že deveto srečanje mladih likovnikov v okviru Koroške likovne kolonije mladih „Vuzenica 79“. Letošnje likovne kolonije se je udeležilo 33 mladih likovnikov, med njimi 13 iz južne Koroške. Kot druga leta je bila naša mladina gost gostoljubnih družin iz Vuzenice in drugih krajev.

Tudi ob devetem srečanju so pri organizaciji in izvedbi sodelovali: Slovenska prosvetna zveza v Celovcu, Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Kulturna skupnost občine Radlje ob Dravi in neposredna organizatorica osnovna šola Vuzenica. Ob sodelovanju ter pokroviteljstvu Ljubljanske banke — združene banke in materialni pomoči AERA iz Celja so bili dani vsi pogoji za uspešno delo. Delo je neposredno vodil likovni predagog Emil Košič. Za strokovno poglavlje v pogled v grafično tehniko je s svojim sodelovanjem poskrbel akademski

slikar, profesor PA iz Maribora — variš Bojan Golija.

Naša mladina je bila v Vuzenici ljubeznivo sprejeta in skrbno varovana. Med našo mladino in gostitelji se je razvilo tesno poznanstvo in prijateljstvo, ki se kaže tudi v tem, da je naša mladina seznanila mladino gostitelja z življenjem in borbo našega človeka za narodni obstoj, obratno pa je tamkajšnja mladina seznanila našo mladino s samoupravno socialistično stvarnostjo v malični deželi.

Poleg likovne dejavnosti bolj ali manj večjih čopičarjev pa so si

udeleženci kolonije ogledali tudi del Slovenije. Obiskali so mesto Maribor in Pohorje. Na to pogorje so se potegnili s pohorsko vzpenjačo in uživali lepote in čare tamkajšnjega sveta.

Likovno dejavnost je tudi letos spremljala vrsta vzporednih dogodkov, med katerimi je bil še posebno pomemben koroški večer v sredo 22. avgusta. Poleg številnih domačinov in zastopnikov javnega življenja se ga je udeležil tudi tajnik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser, ki je ob tej priložnosti orisal predvsem vpliv gospodarstva na reševanje narodnostnega vprašanja naše narodne skupnosti. Pri tem je poudaril, da se v zadnjem času opažajo uspešna prizadevanja pri krepitvi in razvoju gospodarstva tudi v korist koroškemu slovenskemu delovnemu človeku, kar je vsekakor uspeh sodelovanja s slovenskimi in jugoslovanskimi organizacijami združenega dela. Na tem večeru sta zapeli tudi Magda in Edit iz Kotmare vasi.

V soboto 25. avgusta pa je bila v telovadnici osnovne šole Vuzenica zaključna prireditev mladih likovnikov v okviru Koroške likovne kolonije mladih „Vuzenica 79“, povezana z razstavo ustvarjenih del. Te prireditve so se poleg mladih likovnikov, domačinov in predstavnikov družbeno političnih organizacij udeležili tudi jugoslovanski konzul v Celovcu Šandor Zarol, predsednica Zveze slovenskih organizacij Milena Gröblacher ter zastopnika Slovenske prosvetne Zveze Joško Hudl in Miha Kap. Podpredsednik SPZ J. Hudl se je ob tej priložnosti organizatorjem tradicionalnega srečanja likovne kolonije mladih, Vuzenica 79, iskreno zahvalil za vso prizadevnost z željo, da bi se v tem smislu nadaljevalo tudi v bodoče.

V zvezi z likovno kolonijo v Vuzenici naj še omenimo, da so organizatorji izdali značko z napisom „Koroška likovna kolonija Vuzenica“, ki jo lahko kupite tudi v Celovcu v Naši knjigi. To je vsekakor razveseljiva vest za zbiralce značk, ki imajo tako priložnost obogatiti svojo zbirko z najnovejšo značko.

ju narodne pesmi, ki jo odlikujeta mehko in sanjavo, medtem ko sta zbora iz Slovenije in Primorske navdušila z zanosno podano umelno pesmijo; svoj dež k popestritvi sporeda pa sta s svojim temperamentnim nastopom prispevali tudi tamburaška in folklorna skupina. Revija nastopajočih skupin pa je navdušila še zlasti tudi v tem oziru, da je — z izjemo nekaterih zborov — med sodelujočimi precej mladih ljudi, kar je najboljšo jamstvo, da bo kulturno-prosvetna dejavnost med koroškimi Slovenci živela naprej in tudi v bodoče rodila bogate sadove. To pa je tudi najbolj solidna podlaga bodočnosti slovenskega življa na Koroškem.

Nedeljska prireditev na Radišah je izvenela z družabno-zabavnim delom, kjer je za primerno razpoloženje skrbel zabavni ansambel „Fantje iz Podjune“, medtem ko so domačini imeli na skrbi pogostitev številnih obiskovalcev.

Vsem sodelujočim skupinam, ki so jih poslušalci sproti nagrajevali z navdušenim ploskanjem, gre priznanje in zahvala za njihov nastop. Priznanje gre Radišanom, ki so pripravili in izvedli uspešno prireditev; priznanje pa tudi Slovenski prosvetni zvezi v Celovcu, ki je s svojo organizacijsko in denarno podporo omogočila tako lep prispevek k počastitvi 75-letnice organizirane kulturno-prosvetne dejavnosti na Radišah.

Srečanje izseljencev

Zveza slovenskih izseljencev obvešča, da bo imela v nedeljo 16. septembra 1979 s pričetkom ob 14. uri v prostorih gostilne Šoštar v Globasnici svoj

REDNI OBČNI ZBOR
povezan s tradicionalnim

DRUŽABNIM SREČANJEM

Vsakoletni DAN IZSELJENCEV je postal tradicionalno srečanje bivših pregnancev, ki se zberejo, da obudijo spomin na skupno trpljenje v času nacističnega nasilja, hkrati pa zavzamejo stališče k aktualnim vprašanjem slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Poskrbimo, da bo srečanje spet pripriljiva manifestacija naše zvestobe tistim vrednotam, za katere smo bili v najtemnejši dobi naše narodne zgodovine pripravljene doprinositi velike žrtve. Zato vsi na srečanje — bivši izseljenci in predvsem tudi mladina, ki bo le tedaj mogla nadaljevati delo svojih prednikov, če bo poznala resnico o njihovem trpljenju in boju.

Prisrčno vabljeni bivši pregnanci z družinami, prijatelji in znanci!

Zveza slovenskih izseljencev

Vtisi z anketiranja v Železni Kapli

S tem člankom bi tudi jaz želel posredovati vtise, ki sem jih dobil pri anketiranju za Slovenski vestnik med prebivalstvom občine Železna Kapla.

Delo samo je včasih malce težavno, ker ljudje niso pripravljene na takšen pogovor in ker menijo, da je to politična stvar, ti ne pokažejo pravega zaupanja. Razveseljivo je, da v številnih izjavah prevladuje mnenje, češ da so takšne akcije velikega pomena, ker se je pač glede oblikovanja Slovenskega vestnika dolgo zanemarjalo in istočasno je s tako anketo spet navezan važen stik s slovenskim prebivalstvom na terenu. Očitno pa je, da ljudje Slovenski vestnik bolj površno prebirajo. Le tu pa tam se najde kdo, ki še prebira politične članke, že več je takih, ki se zanimajo za kulturne prispevke in novice, največ pa je pristašev športa, ki redno zasledujejo športna poročila, zlasti s tekem SAK-a. To je tudi razumljivo, saj SAK v zadnjih letih res prepriljivo napreduje.

Presenečen sem, da je veliko takih ljudi, ki se zavzemajo za zunanjo obliko Vestnika, takšno kot je, samo pisavo naj bi povečali in jezik pomenostavili. Na vsak način pa naj se notranjost časopisa popestri z več slikami. Politika je pač politika, poglavje zase; nobenemu priljubljena, preveč je je, vrhu tega pa nadvse komplicirana in nerazumljiva. Sam osebno tudi nisem navdušen za politiko, vendar je nujno potrebno, da kot pripadniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem sproti zasledujemo problematiko manjšinske politike, pa naj bo še tako težko razumljiva. V veliko veselje pa je bilo zaznamovati, da je Slovenski vestnik prisoten skorajda v vsaki zavedni slovenski družini.

Justin Polanšek

Slovensko prosvetno društvo „Borovlje“ vlijudno vabi na

PEVSKI KONCERT

v nedeljo 9. septembra 1979 ob 14.30 uri pri Cingelcu na Trati. Tokrat bo na naši tradicionalni poletni prireditvi gostoval mešani akademski pevski zbor iz Kranja. Ljubiteljem lepega petja lahko že zdaj povemo, da pri akademskem pevskem zboru gre za enega najboljših pevskih zborov Slovenije, saj je na številnih mednarodnih tekmovanjih dosegel odlična mesta. MPZ vodi prof. Matevž Fabijan. Zato se obiskovalcem nedeljskega koncerta pri Cingelcu obeta čudovito koncertno doživetje.

Prisrčno vabljeni!

Župnik Avguštin Čebul-70-letnik

Prejšnji teden je župnik Avguštin Čebul v Šentlenartu pri sedmih studeh obhajal svoj 70. življenjski jubilej.

Jubilanta poznamo kot človeka, ki poleg v svoji fari, deluje tudi na škofijski in tudi medškofijski ravni. Tudi v sinodalnem gibanju je zelo prizadeven za zblizanje vernikov obeh narodnosti na Koroškem. Nadalje je tudi član Mohorjeve družbe, škofijskega duhovniškega sveta ter predsednik duhovniškega udruženja. Poznamo ga tudi kot odličnega pridigarja — on je bil tudi tisti, ki je imel leta 1946 prvi slovenski govor v celovškem radiu. Župnik Avguštin Čebul pa se ne poseveča samo cerkvenim dejavnostim, temveč ima poleg le-teh tudi posebno žilico za slikanje. Njegova dela so bila že razstavljena in so naletela na zelo ugoden odmev.

Kljub številnim funkcijam s katerimi je obremenjen, pa je povsod zelo priljubljen in spoštovan. Želja vseh, ki ga poznajo je, da bi ga že dolgo imeli v svoji sredi in da bi bil še v bodoče tako ustvarjal kot je bil doslej.

Številnim čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

Akcija avstrijskega Rdečega Križa

Avstrijski Rdeči križ nadaljuje akcijo „botrovanje za begunce“. V okviru te akcije lahko vsak avstrijski državljani prevzame botrstvo, in sicer tako, da vsak mesec prenakaže 50 šilingov na avstrijski Rdeči križ. Ta denar naj bi pomagal beguncem, zlasti iz Indokitajske in Jugovzhodne Azije. Čeprav ta akcija deluje že nekaj mesecev, je prevzelo doslej botrstvo šele 300 Avstrijcev, to pa v glavnem zato, ker se je v poletnih mesecih veliko ljudi nahajalo na dopustu in zato o tej akciji niso pravočasno zvedeli.

Organizacija avstrijskega Rdečega križa opozarja predvsem na to, da je begunec s temi 50 šilingi mesečno zelo pomagan, nas pa stane samo toliko, kot ena karta za kino mesečno. To pa bi lahko vsak izmed nas žrtvoval.

Botrstvo pa se prevzame tako: po vseh poštnih uradih lahko dobite položnice avstrijskega Rdečega križa s konto-številko PSK 2345.000. Na to položnico je treba napisati ime in naslov in vsoto, ki jo mislite plačevati, ki pa naj bi znašala najmanj 50 šilingov mesečno. Poleg tega pa je treba še zapisati, kako dolgo mislite botrovati (6 mesecev ali 12 mesecev). Vsak boter dobi, potem ko vplača prvo vsoto, po pošti ostalih 5 ali 11 položnic, poleg tega pa še točneše informacije, o porabi tega denarja.

ČESTITAMO

Francu Inzku, profesorju na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu, je zvezni predsednik dr. Kirchschtäger pred nedavnim podelil naslov višjega študijskega svetnika.

K temu visokemu priznanju iskreno čestitamo.

Strpnost po ÖVP-jevsko

Slovenski občinski odborniki v občini Pliberk so se več let borili za to, da bi občina na tradicionalni pliberški letni sejmi vabila s plakati v nemščini in slovenščini, to se pravi v obeh deželnih jezikih, kakor tudi prebivalstvo občine pripada obema narodnostima skupinama. Pred dvema tednoma je ta borba rodila prve uspehe: plakati so bili izobešeni tako v nemščini kakor tudi v slovenščini. Sicer je bilo neprimerno več nemških plakatov, vendar okoli plakatiranja za pliberški letni sejem ni več bilo večjega hrupa.

Položaj pa se je letos nenadoma spremenil in vse kaže, da je bila tišina zadnjih let samo „tišina pred viharjem“. Za časa, ko je v Pliberku stavila župana ÖVP, je ta stranka — sicer nerada, vendar molče — tolerirala plakatiranje v obeh deželnih jezikih. Sprjaznili se je v tem primeru z uporabo tudi slovenskega jezika, s pravico torej, ki nam pristojna in bi pravzaprav morala biti samoumevna, saj nam je zagotovljena v členu 7 avstrijske državne pogodbe. Toda ko je letos prevzel mesto župana mandatar socialistične stranke s podporo EL, pa so začeli ÖVP-jevcem slovenski plakati „bosti v oči“; postali so kamen spotlike.

Ko so občinski nameščenci plakirali za letošnji pliberški sejem in nabijali poleg nemških tudi slovenske plakate, je ÖVP-jevskemu občinskemu odborniku v Libuščah očitno „zavrela kri“. V svoji nestrpnosti je šel tako daleč, da je nameščence psoval in se pri tem zgražal, češ, da v občini Pliberk vladajo samo še partizani.

Tako torej ÖVP kaže svoj pravi obraz. Z besedami se sicer ponaša, kako da se zavzema za zblizanje obeh narodnih skupnosti, v praksi pa ravna povsem drugače. S takšnim ravnanjem ÖVP brez dvoma zgublja svojo verodostojnost, hkrati pa nehote potrjuje, da je bila odločitev frakcije EL, pri volitvah župana podpreti SPO, boljša alternativa, ki je vrhu tega še pomagala razkrinkati ÖVP in odkriti njen pravi obraz.

Srečanje pevskih zborov ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

je ravno v jubilejnem letu zabeležila najlepši uspeh — izgradnjo Kulturnega doma. Ta dom nam ni bil podarjen, marveč smo ga zgradili z velikimi naporji, je dejal tajnik društva Tomaž Ogris, ki je naglasil, da dosežki nalagajo tudi obveznosti. Zato bo treba razvijati delo naprej, pri tem pa naj bi bil novi dom kraj srečanja in zblizanja med vsemi deželani.

V imenu občine Žrelec je radiškemu društvu za 75-letnico čestital župan Dobernig, ki se je prosvetašem zahvalil za dolgoletno dejavnost ter izrazil željo, naj bi še naprej razvijali domačo kulturo, ki je dragocen del življenja žreleske občine. Čestitke ZSO je posredoval član izvršnega odbora Teodor Domej (njegova izvajanja objavljamo na 1. strani), medtem ko je v imenu NSKS in KKZ spregovoril dr. Janko Zerzer, ki je Radišanom posebej čestital k izgradnji Kulturnega doma; to je posnemanja vredno, je dejal, zato smo prepričani, da bomo tudi v bodoče lahko ponosni na kulturno delo Radiš. Radiškim prosvetašem pa sta k jubileju čestitala tudi zastopnika kulturno-prosvetnih društev iz Doline pri Trstu

in iz Kroke, s katerima radiško društvo že dolga leta goji tesne stike. Poudarila sta, da slovenska pesem povezuje Slovence ne glede na državne meje, izrazila sta željo po nadaljnjem sodelovanju ter v znak prijateljstva izročila društvu spominska darila.

Osrednji del prireditve pa je bil seveda bogati kulturni spored, ki so ga izvajali moški zbor SPD „Radiše“ pod vodstvom Stanka Wrulich, moški zbor KUD „Stane Žagar“ iz Kroke (Egi Gašperšič), folklorna skupina KPD „Planina“ iz Sel (Mira Oraže), moški zbor SPD „Svoboda“ iz Loge vasi (Stanko Černic), mešani zbor SPD „Garjanci“ iz Kotmare vasi (Stanko Wrulich), moški zbor SPD „Jepa-Baško jezera“ iz Loč (Martin Resman), tamburaški zbor SPD „Zvezda“ iz Hodiš (Dorica Sabotnik), mešani zbor SPD „Bilka“ iz Bilčovsa (Joško Bošljančič), moški zbor „Valentin Vadnik“ iz Doline pri Trstu (Ignacij Ota) in mešani zbor SPD „Radiše“ (Šimej Wrulich).

Ne da bi se spuščali v podrobnejše ocenjevanje posameznih skupin, le lahko ugotovimo, da so naši domači pevski zbori pokazali že znano raven predvsem na področ-

Od leta 1393

Pliberški sejem na travniku

NAJVEČJE IN NAJSTAREJŠE LJUDSKO SLAVJE JUŽNIH PREDELAV KOROŠKE

OD SOBOTE

1. SEPTEMBRA

DO PONEDELJKA

3. SEPTEMBRA

1979

● V soboto popoldne povorka na sejemski prostor z robo in rajo. Domači župan g. Mikusch bo načepil prvi sodček piva.

Zvečer velik ognjemet.

● V nedeljo množično srečanje sejemske gostov iz vseh strani od blizu in daleč. Na sejmišču pester zabavni park in razstavišča. Na sejmu živahna prosta zabava.

Posojilnica Pliberk Darlehenskasse Bleiburg

Velikovška cesta - Völkermarkter Straße 1a

- domača
- zanesljiva
- sodobna
- menjalnica

topsport

športna trgovina za Vas
tovarna športnih izdelkov

BLEIBURG / PLIBERK
A V S T R I J A

- Ugodni nakup
- postrežba v domačem jeziku
- veliko parkirišče
- samo nekaj km od meje

- smuči ● vezi ● tenis
- čevlji ● apreski ● očala
- športna obleka ● vse za nogomet

Čevljarski mojster

Valentin Karnitschnig

PLIBERK - BLEIBURG

Kupujte pri nas —
zadovoljni boste!

Priznana trgovina s čevlji vseh vrst
na glavnem trgu (10.-Oktober-Platz)

TISCHLEREI - MIZARSTVO

Johann Leitgeb

9143 ST. MICHAEL OB BLEIBURG
SMIHEL PRI PLIBERKU 47

Produziert/izdeluje:

- Bienenstöcke - panje za čebele
- Handwebrahmen - statve
- Möbel aus Massivholz
pohištvo iz masivnega lesa
- Kinder- und Jugendmöbel - pohištvo
za otroke in mladino

Auf Wunsch werden Prospekte zugesandt.
Po želji pošljemo tudi prospekte.

G O S T I Š Č E

'JUENA'

ALOJZ IN LENKA GREGORIČ

ČEPIČE - GLOBASNICA

V sodobno opremljenem modernem gostišču „JUENA“ v osrčju Podjune se gostje počutijo udobno in prijetno. Radi se ustavijo v tej restavraciji, kjer jim Alojz in Lenka gostoljubno in v prijetni domačnosti postrežeta z dobrimi jedili in izbranimi pijačami.

Poskrbljeno pa je tudi za športne zabave.

Trampuš

▶ žaga,
▶ lesna trgovina,
▶ eksport - import

A-9150 Bleiburg
Pliberk

Einersdorf - Nonča vas 59
Telefon (0 42 35) 22 22, 20 76

se vam priporoča

V trgovini s stroji

Max Traun

PLIBERK — BLEIBURG

- vse poljedelske stroje
- šivalne stroje
- radio-aparate
- kolesa in motorna kolesa
po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

- Stavbeno in pohištveno mizarstvo
- Oprema prostorov
- Trgovina s pohištvom
- Zaluzije
- Razne obloge tal

POHIŠTVO MOJSTRSKEGA PODJETJA
TRGOVINA

R. Skias

MOOS / BLATO 45 - telefon (0 42 35) 25 86

VRTNARSTVO

Zofija Ules PLIBERK - BLEIBURG

- POVRTNINA
- ROZE
- SOPKI (BUKETI)
- VENCJI

Vse za vašo hišo in gospodarstvo vam nudi najugodnejše

SUPERMARKET

VALENTIN IN
ANGELA

BLAŽEJ

PLIBERK
BLEIBURG
tel. (0 42 35) 21 94

Letos spet stojnica
na sejmskem travniku

NON-STOP

OPEKARNA

STEFAN LIESNIG

PLIBERK
BLEIBURG

- Kletni kamni
- Kvadri
- Stropi tipa
Katzenberger
- Betonska opoka
in strešniki

- Covi
- Posek, gramoz
- Transportbeton

- hranilne vloge
- posojila in krediti
- menični eskonti
- valute in devize

Posojilnica Šmihel pri Pliberku

- skratka
- vse bančne posle

